

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

42

28 MEI 2019

JAARGANG 9

STICHTING RUITERSPOREN
DORPSWEG 53
9798 PD GARMERWOLDE

Reageren?
info@ruitersporen.nl
050-5423919

VOORLOPIG EEN

Jaap Ruiter, voorzitter

Ken je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE!**

(DE) RUITER

◆ LAATSTE RUITERTJE IN DEZE VORM

Na een reeks van 42 **RUITERTJES** in de afgelopen acht jaar is dit het laatste

RUITERTJE in deze vorm. Ik zet hier voorlopig een punt.

Het samenstellen van een **RUITERTJE** kost me te veel tijd. Tijd die ik liever besteed aan onderzoek.

Eigenlijk is de bestaande website prima geschikt om de informatie te presenteren die ik telkens opspaar voor het **RUITERTJE**.

Voortaan zal de nieuwsrubriek "[LAATSTE NIEUWS](#)" de rol van het **RUITERTJE** overnemen, en stuur ik – als er nieuws is – een emailtje naar alle leden van de Stichting. Dit betekent dat je misschien iets vaker een emailtje in je 'inbox' vindt. Als je dat niet langer op prijs stelt kun je ten allen tijde opzeggen.

Het is best mogelijk dat er in de toekomst nog weer **RUITERTJES** verschijnen; dat zullen dan eerder themanummers zijn.

◆ DE AKTE VAN 1618

Op verschillende plaatsen op de website wordt "de akte van 1618" aangehaald. Het is een bijzondere akte, want daarin komen we voor het eerst een Ruijter van onze familie tegen, en bovendien nog wel in Blokzijl!

Maar de akte is om meerdere redenen belangrijk, en dat was aanleiding voor mij om op zoek te gaan naar de precieze inhoud.

Van de akte heb ik geen scan of transcriptie (bij het volgende bezoek aan Zwolle staat dat bovenaan mijn to-do-lijst), maar ik heb 10 jaar geleden enige informatie van de Stichting Roelof Fransen Roosje (SRFR) gekregen. Die heb ik er maar weer eens bijgehaald.

Wat staat er in de akte?

In de akte van 21 mei 1618 verkopen **Jan Fransen** en **Jantien Roelofs** het vooreind van hun huis, staande bij de Giethoornse Zijl. De rest van het huis dient als onderpand voor **Jan Jans Ruijter**. Deze betaalde de schuld die Jan Fransen had bij Jan Herms Bootsman. De vrouw van Jan Jans Ruijter wordt ook genoemd; het is **Ave Jans**.

Wat maken we daaruit op?

Allereerst de plaats van het huis. Dat is bij de Giethoornse Zijl, een sluis in de dijk even noordelijk van Blokzijl. Het was waarschijnlijk niet veel meer dan een klep in de dijk, die bij vloed door het opkomende water werd dichtgedrukt. Bij eb stond de klep open en kon het water van het Noorder- en Zuiderdiep ongehinderd naar zee

af vloeien.

Op de kaart (let op: het noorden is hier links!) is de Giethoornse Zijl aangegeven bij **A**, waar inderdaad enige huizen ingetekend staan. De kaart is van 1652.

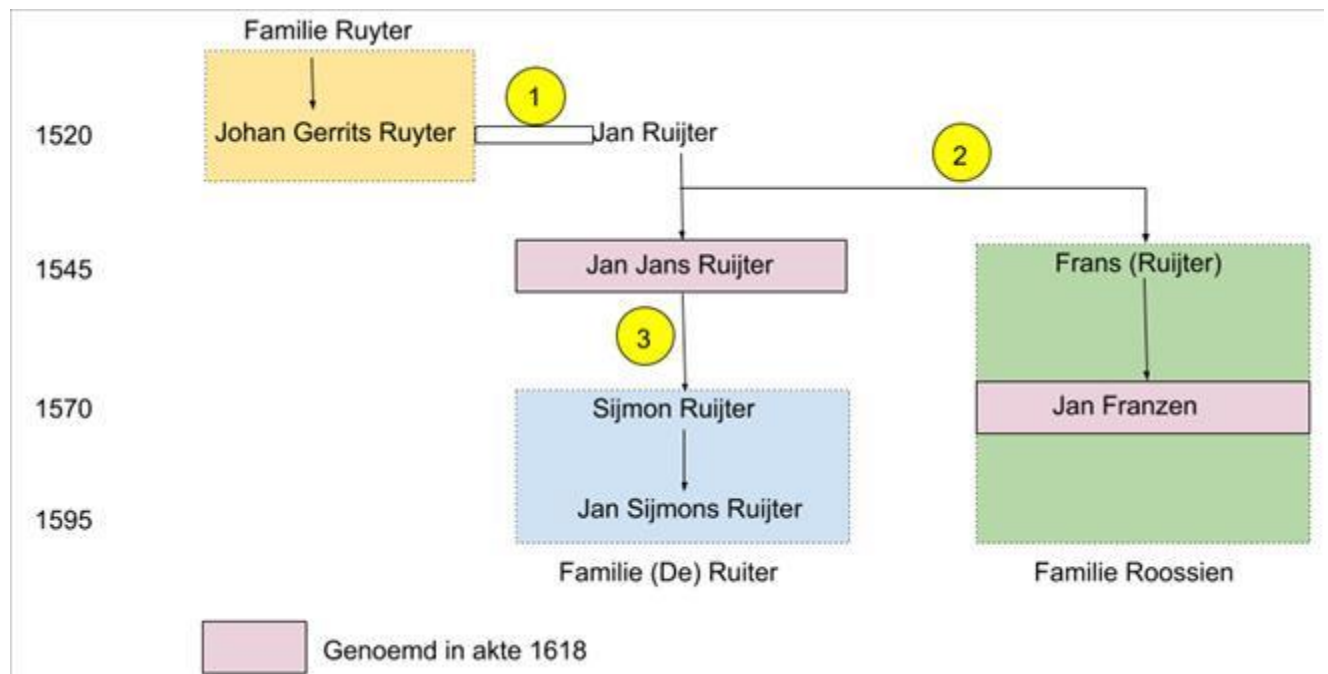
Jan Fransen is de verste voorouder van de familie Roossien, waar in de oudste generaties de familienaam Ruijter voortdurend terugkeert, maar uiteindelijk rond 1700 verdwijnt.

In de informatie van SRFR las ik nog dat Jan Fransen rond 1625 enkele keren genoemd wordt als "keurnoot". Een keurnoot was een bijzitter bij rechtshandelingen door de schulte in het kerspel. Niet een functie die was weggelegd voor de doorsnee inwoner van Muggenbeet.

Van Jan Jans Ruijter heb ik onlangs verondersteld dat hij een oom zou zijn van Jan Fransen. Jan Jans Ruijter is de oudste bekende Ruijter en het geeft voldoening dat we nu ook de naam van zijn vrouw weten.

Maar nóg belangrijker: zijn vader - volgens patroniem ook een Jan - identificeren we volgens de huidige hypothese met **Johan Gerrits Ruyter** uit de Zutphense Ruyterfamilie. En dan is het goed voorstelbaar dat het voorschieten van de schuld van zijn neef geen enkel probleem vormde voor Jan Jans Ruijter! En overigens: in deze tijd was het gebruikelijk om bij de eigen familie aan te kloppen als je geld nodig had.

En dus?

Al het voorgaande heb ik in dit schema samengevat. Linksboven in het oranje de Zutphense Ruyterfamilie, die hier uitmondt in Johan Gerrits Ruyter. Daarnaast, in het blauw, zien we onze Ruyterfamilie, met als stamvader Sijmon Ruijter. Rechts, in het groen is de familie Roossien weergegeven, met als stamvader Frans (Ruijter). Die

loopt nog een generatie verder door. Langs de linkerrand staan de jaartallen die ongeveer bij de generaties horen.

De personen in het paars worden in de akte van 1618 genoemd.

Er zijn drie plekken in dit schema die extra bevestiging nodig hebben (zie gele rondjes) :

- 1) Jan Ruijter is identiek aan Johan Gerrits Ruyter. Belangrijkste aanwijzing: Johan Ruter uit Muggenbeet overlijdt 1563, Johan Gerrits Ruyter overlijdt kort voor 1565.
- 2) Frans (Ruijter) is een broer van Jan Jans Ruijter. Aanwijzing: de akte van 1618 en hij vernoemt in zoon Jan zijn vader.
- 3) Sijmon Ruijter is een zoon van Jan Jans Ruijter. Aanwijzing: hij vernoemt in zoon Jan zijn vader.

Conclusie

En zo speelt deze akte een centrale rol voor de relatie tussen Ruijter en Roossien doordat een oom de schuld voorschiet van zijn neef, én vinden we in de naam Jan **Jans** Ruyter een directe verwijzing naar de Zutphense **Johan** Gerrits Ruyter!

◆ NE VEXES RUITER ET SUOS

In nummer 40 van het blad "Gelre" uit 1937 staat een beschrijving van de grafzerken in de Walburgiskerk in Zutphen.

Eentje daarvan, en qua afmetingen zeer bescheiden, ziet er als volgt uit:

*In ganc
quisquis es si plus
ne vexes RUITER et suos
abstrusi jacent
sed soli volunt esse*

Vertaling:

*Wie gij ook zijt, indien ook meer (hoger),
val RUITER en de zijnen niet lastig;
zij liggen verborgen,
maar willen alleen blijven*

Een intrigerende tekst waarvan de betekenis wel duidelijk is. Dit moet een ingang van een familiegraf zijn en de tekst is een aansporing om deze plek vooral met rust te laten.

Wanneer deze steen geplaatst is en hoeveel Ruyters hier begraven liggen? Misschien dat er nog eens méér informatie aan het licht komt.

◆ GERARDUS RUTER

In het archief van het vrouwenconvent Isendoorn bij Zutphen wordt een akte bewaard die op 29 september 1345 werd opgemaakt. In deze akte vinden we de allereerste vermelding van een Zutphense Ruyter in de persoon van **Gerardus Ruter**, die laat optekenen dat hij afziet van aanspraken op het goed Gybbeconck (juist zuidelijk van Zutphen).

In het algemeen waren dit soort lenen erfelijk en blijkbaar kon Gerardus op grond hiervan aanspraken doen gelden op dit goed. Waarom Gerhard afzag van dit leengoed weten we niet. Gezondheid? Verhuizing naar Lübeck? Behalve lusten waren er aan het bezit van een leengoed ook zeker lasten verbonden. Zo moest de leenman in ruil voor het beheer van het goed, zijn leenheer bijstaan in geval van oorlog met een overeengekomen aantal ridders/paarden/manschappen. Hier waren hoge kosten aan verbonden.

Als stamvader van de Zutphense Ruyters kennen we momenteel **Henrick Reuter**, die vóór 1380 moet zijn geboren. Het zou dus heel goed kunnen dat deze Henrick een kleinkind is van Gerardus, of zelfs een achterkleinkind.

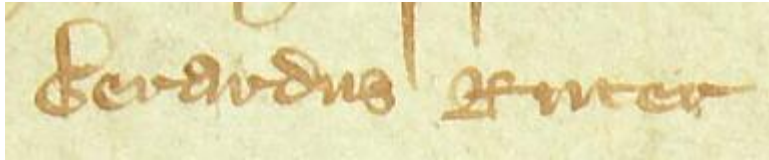
Ook al is de familierelatie onbekend, toch is de akte van bijzonder belang en tot mijn verrassing vond ik op de website van het Erfgoedcentrum Zutphen een scan van deze akte.

De scan vind je hier : [De akte van 1345](#)

Natuurlijk probeerde ik de akte te lezen, maar dat is bijzonder lastig, en ook nog in het latijn. Maar na enig zoeken vond ik wél de naam: Gerardus Ruter!

◆ CAVALLINO RAMPANTE

In het **RUITERTJE** 40 staat het verhaal van de Italiaanse piloot Francesco Baracca, en hoe het steigerende paard op de zijkant van zijn vliegtuig uiteindelijk terecht kwam in het logo van Ferrari.

Het verhaal is hiermee nog niet af.

Sommigen van jullie weten misschien dat luchtvaart en modelbouw twee andere hobby's van mij zijn. Momenteel ben ik bezig met het bouwen van een F-104G Starfighter op 1:32 schaal. Op de bijgeleverde plakplaatjes voor de Italiaanse luchtmacht vond ik tot mijn verbazing opnieuw het embleem van het steigerende paard; *cavallino rampante* op zijn Italiaans.

Een kleine speurtocht op internet maakt duidelijk dat de Italiaanse luchtmacht als eerbetoon aan Francesco Baracca altijd wel een squadronembleem heeft gehad waarin het steigerende paard figureert. In de jaren 70 en 80 waren dat de Starfighters.

Hier komen mijn twee grote hobby's wel op een heel bijzondere manier bij elkaar...

Nog een laatste opmerking over de staart van het paard. Kenmerk van het 'Sachsenross' is dat de staart omhoog wijst.

Is dit dus geen 'Sachsenross'?

Het familiewapen van de Baracca-familie ziet er zo uit:

Het paard is in oorsprong dus wel degelijk een 'Sachsenross'!

